

Forskere ualmindeligt hurtige

Nazitiden. Hvad store dele af den tidligere generation af politikere og forskere helst ikke ville beskæftige sig med, gøres af den yngre generation i Slesvig-Holsten.

FLENSBURG/KIEL. Det er ikke helt sædvanligt, at forskere fremlægger en undersøgelse på 730 sider kun få måneder efter opfordring fra delstatsregeringen i Kiel.

Professorerne Uwe Dan-

ker og Robert Bohn og deres medarbejdere fra samtidshistorisk afdeling, IZRG, ved universitetet i Flensburg høstede da også ros fra bl.a. kulturminister Ute Erdsiek-Rave (SPD) for deres hurtige og grundige undersøgelse om »Tvangsarbejdere i Slesvig-Holsten 1939-1945«. Projektet er aktuelt i en tid, da store dele af erhvervslivet fortsat tøver med at indbetale til stiftelsen for tvangsarbejdere.

Første undersøgelse

Det er første gang at der foretages en regional undersøgelse i en delstat. Det

lykkedes forskerne bl.a. at få undersøgt al tvangsarbejde i byerne Lübeck, Neumünster og Rendsborg samt i Nørreditmarsken og i dele af Slesvig/Gottorp amt.

Delstatsregeringen gav 55.000 mark til undersøgelsen, og forskerne fik adgang til arkiverne hos sygekassen AOK, til Røde Kors' internationale eftersøgningsarkiv og til militærarkivet i Freiburg. På opfordring af dataombudsmanden blev personoplysningerne anonymiseret.

- Første prioritet i undersøgelsen havde tvangsarbejdernes skæbne, statens

syn på dem og deres betydning for det daværende samfund i Slesvig-Holsten. Firmaer og organisationer kan dog let rekonstrueres i undersøgelsen, som lægges ud på internet under »www.izrg.de« den 15. september, sagde Uwe Danker under præsentationen i går.

Skolerne skal tage emnet op

Sammen med ministeren håber Danker, at skolerne vil tage emnet op, og han lover hjælp fra IZRG i form af materialemapper til skolerne.

Kulturministeren understregede, at ansøgninger om en godtgørelse for tvangsarbejde udelukkende skal rettes til den nyoprettede stiftelse »Erinnerung, Verantwortung und Zukunft« og til de udpegede partnerorganisationer, som også træffer afgørelsen om en godtgørelse. Personer, der modtager en pension for helbredsskader, som har deres årsag i nationalsocialistisk uret, bliver direkte kontaktede af stiftelsen.

- Undersøgelsen åbner blikket for et mørkt kapitel i samlivet mellem tyskere og udlændinge i Slesvig-

Holsten. Undersøgelsen resultater fortjener en bred debat i offentligheden. Det viser også, at oplysningsar-

300 Whisky
C. C. PETERSEN
Flensburg · Norderstr. 78

bejdet omkring den nyere tyske historie langt fra en afsluttet, fastslog kulturministeren.

Raning Krueger
Mere side 4

Ni ud af ti landbrug havde tvangsarbejdere

Tvangsarbejdere. I 1944 udgjorde de næsten ti procent af befolkningen i Slesvig-Holsten.

KIEL. Slesvig-Holsten har været nazisternes højborg både før, under og efter krigen. En ny undersøgelse viser, at delstaten også toppede den »brune liste«, når det gælder antallet af udenlandske tvangsarbejdere i forhold til befolkningstallene i årene 1939 til 1945.

I 1944 udgjorde tvangsarbejderne med 134.000 næsten ti pro-

cent af befolkningen. 57.000 var såkaldte østarbejdere fra Sovjetunionen, mens polakker med 37.000 stillede den næststørste gruppe. Dertil kommer 11.000 franskmænd, 7000 hollændere, 5300 italienerne, 400 belgiere og 2700 danskere.

2700 danskere

- Det var forbausende få danskere, der måtte udføre tvangsarbejde i »Gau Schleswig-Holstein«, bemærkede direktør Uwe Danker fra IZRG ved universitetet i Flensburg, da han i går sammen med kulturminister Ute Erdsiek-Rave præsenterede undersøgelsen.

sen.

Danker kom dog ikke med nogle bud på, om det skyldes nazisternes forkvælede forestillinger om de »nordgermanske broderfolk« eller andre overvejelser.

Kvindernes andel blandt tvangsarbejderne steg fra 20 procent i 1939 til 37 procent i det sidste krigsår - for at mændene ikke skulle blande sig med tyske kvinder, som Danker bemærkede.

Mange på gårdene

46 procent af tvangsarbejderne blev brugt inden for landbruget og 35 procent i industrien, her

især inden for rustningsindustrien. Ti procent måtte arbejde inden for byggeri og håndværk, mens de resterende ti procent måtte slide for jernbanevæsenet, kommuner, amt og den preussiske provins/delstat.

- Ud over de i forvejen kendte kendsgerninger er det påfaldende, at ni ud af ti gårde gjorde brug af tvangsarbejdere, og at også det offentlige nød godt af deres ufrivillige indsats, sagde Uwe Danker.

Raning Krueger